

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 9. november 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Søren Rams Rasmussen
Sagsnr.: 2023-07461
Dok.: 3016502

Besvarelse af spørgsmål nr. 143 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 143 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 12. oktober 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Steffen Larsen (LA).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 143 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for anklagemyndighedens manglende begæring om anvendelse af varetægtssurrogat i medfør af retsplejelovens § 765?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. En sigtet kan varetægtsfængsles, når en række nærmere angivne betingelser er opfyldt, jf. retsplejelovens § 762.

Er betingelserne for anvendelse af varetægtsfængsling opfyldt, men kan varetægtsfængslingens øjemed opnås ved mindre indgribende foranstaltninger, træffer retten, hvis sigtede samtykker heri, i stedet for varetægtsfængsling bestemmelse herom, jf. retsplejelovens § 765, stk. 1. Sådanne mindre indgribende foranstaltninger betegnes som varetægtsfængsling ”i surrogat”.

Retsplejelovens § 765, stk. 2, opregner eksempler på sådanne alternativer til varetægtsfængsling. Opregningen er ikke udtømmende. Bestemmelsen nævner tilsyn (nr. 1), særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, anvendelse af fritid og samkvem med bestemte personer (nr. 2), ophold i egnet hjem eller institution (nr. 3), psykiatrisk behandling eller afvænningsbehandling (nr. 4), give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter (nr. 5), deponere pas eller andre legitimationspapirer hos politiet (nr. 6) og økonomisk sikkerhedsstillelse (nr. 7).

2. Varetægtsfængsling for personer under 18 år sker som udgangspunkt i surrogat efter retsplejelovens § 765. Det fremgår i den forbindelse af afsnittet om unge lovovertrædere i Rigsadvokatmeddelelsen, pkt. 2.2.2.1, at anklagemyndigheden som altovervejende hovedregel skal nedlægge påstand om varetægtsfængsling i surrogat, når der opstår spørgsmål om varetægtsfængsling af en person under 18 år. Denne hovedregel om anklagemyndighedens påstand i disse sager kan som udgangspunkt alene fraviges, hvis sigtelsen angår særlig grov eller farlig kriminalitet.

I almindelighed sker varetægtsfængsling i surrogat af personer under 18 år ”i egnet hjem eller institution”, jf. retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 3, som altovervejende hovedregel i en sikret

døgninstitution (eller efter omstændighederne en institution mv. for psykisk afvigende personer, jf. herom nedenfor).

3. For så vidt angår sigtede over 18 år anvendes varetægtsfængsling i surrogat i forhold til psykisk afvigende personer, herunder sindssyge og mentalt retarderede. Surrogatfængsling af sådanne personer sker typisk i egnet hjem eller institution, eksempelvis en psykiatrisk afdeling eller en døgninstitution for personer med vidtgående psykiske handicap. Dette gælder også i forhold til psykisk afvigende personer under 18 år.

Varetægtsfængsling af personer, der er psykisk afvigende, sker som udgangspunkt altid i surrogat. Anvendelse af surrogat er dog afhængig af, at der på tidspunktet for varetægtsfængslingen er ledige pladser på en relevant psykiatrisk afdeling, og at der af sagen fremgår tilstrækkelige oplysninger om, at den pågældende er psykisk afvigende.

4. Uden for de tilfælde, der er nævnt ovenfor, anvendes varetægtsurrogat kun sjældent i praksis. Dette skyldes, at de hensyn, som varetægtsfængslingen skal varetage, i flere tilfælde ikke kan opnås ved de øvrige former for varetægtsurrogat. Sker varetægtsfængsling f.eks. på grund af flugtrisiko (retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1), eller for at undgå påvirkning af vidner mv. (retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3), vil formålet således normalt ikke kunne opnås ved andet end en almindelig varetægtsfængsling eller evt. ved anbringelse i en sikret institution, der som nævnt er udgangspunktet for personer under 18 år.

Det bemærkes for god ordens skyld, at der i lovgivningen derudover er fastsat enkelte begrænsninger for anvendelsen af varetægtsurrogat. Det fremgår således af retsplejelovens § 765, stk. 3, at retten skal bestemme, at sigtede ikke må opholde sig i eget hjem, hvis sigtelsen angår grov personfarlig kriminalitet. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at dette gælder uanset sigtedes alder, og at "eget hjem" skal forstås i bred forstand, og således også omfatter midlertidigt ophold hos familie eller venner mv., jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 111 som fremsat, side 2."